

การทดแทนแป้งข้าวเจ้าด้วยแป้งกล้วยน้ำว้าในก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่
Rice Flour Substitution with Banana Flour
(*Musa sapientum* L.) in Rice Noodle

ชุตติมา อัสวเสถียร^{1/}

นิลศิริ นิลเนตร^{2/}

Chutima Aussawasathien^{1/}

Nilsiri Nilnate^{2/}

ABSTRACT

This research was to produce suitable quantity of banana flour to substitute rice flour in rice noodle conducted at the laboratory of the Siam University during 2004-2005. In the production of banana flour, the particle size was less than 150 μm and the yield was generally 96.51% obtained. The chemical compositions of banana flour were 4.36% moisture, 2.80% protein, 1.06% fat, 1.65% fiber, 2.23% ash and 87.9% carbohydrate. Experiment on rice flour substitution with banana flour was designed to use banana flour at 10, 15, 20, 25, and 30% by weight of whole flour. The volume of 50 ml flour solution was used to form the noodle, of which thickness was 0.50-0.58 mm. The percentage of breaking noodle was 4.13, 7.40, 8.50, 9.00 and 9.30% of the ascender quantity of banana flour substitution. Rice flour substitution with 10% banana flour had the highest overall acceptability, and had the lowest breaking noodle 4.13 which is within the standard acceptable level. The chemical components of 10% banana flour substituted sample were 68.77 ± 4.24 % moisture, 2.58 ± 0.11 % protein, 1.68 ± 0.02 % fat, 0.41 ± 0.01 % fiber, 2.28 ± 0.04 % ash and 24.28 ± 0.14 % carbohydrate.

Key words : noodle, rice flour, banana flour

บทคัดย่อ

ทดลองการผลิตแป้งกล้วยน้ำว้า และใช้
ทดแทนแป้งข้าวเจ้าในผลิตภัณฑ์ก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่

พบว่า ได้ผลผลิตแป้งกล้วยน้ำว้า 96.51% แบ่งที่
ได้มีขนาดอนุภาคเล็กกว่า 150 ไมโครเมตร และ
มีความชื้น โปรตีน ไขมัน เส้นใย ถ้ำและ

^{1/} สำนักวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กทม. 10900

Post-harvest and Products Processing Research and Development Office, Department of Agriculture, Chatuchak, Bangkok 10900

^{2/} ภาควิชาเทคโนโลยีการอาหาร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม ภาษีเจริญ กทม. 10160

Department of Food Technology, Faculty of Science, Siam University, Phasi Charoen, Bangkok 10160

คาร์โบไฮเดรต 4.36 2.80 1.06 1.65 2.23 และ 87.9% ตามลำดับ จากการทดแทนแป้งข้าวเจ้าด้วย แป้งกล้วยน้ำว่าในการผลิตก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ 10 15 20 25 และ 30% ของน้ำหนักแป้ง และ ขึ้นรูปเส้นที่ปริมาตร 50 มม. พบว่าก๋วยเตี๋ยวมีความหนา 0.50-0.58 มม. และมีเปอร์เซ็นต์ เส้นหักเป็น 4.13 7.40 8.50 9.00 และ 9.30 ตามระดับการทดแทนที่มากขึ้น แต่เส้นก๋วยเตี๋ยวที่มีการทดแทนแป้งข้าวเจ้าด้วยแป้งกล้วย 10% มีปริมาณเส้นหักไม่เกิน 5% ตามเกณฑ์ของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และได้รับการยอมรับทางประสาทสัมผัสมากที่สุด ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของก๋วยเตี๋ยวที่มีการทดแทนด้วย แป้งกล้วย 10% พบว่า ก๋วยเตี๋ยวมีความชื้น $68.77 \pm 4.24\%$ โปรตีน $2.58 \pm 0.11\%$ ไขมัน $1.68 \pm 0.02\%$ เส้นใย $0.41 \pm 0.01\%$ เถ้า $2.28 \pm 0.04\%$ และคาร์โบไฮเดรต $24.28 \pm 0.14\%$

คำหลัก : ก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ แป้งข้าว แป้งกล้วย

คำนำ

ก๋วยเตี๋ยวเป็นผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมาจากแป้งข้าวเจ้าที่คนไทยนิยมบริโภค เนื่องจากให้พลังงาน และมีราคาถูกสามารถรับประทานได้ในทุกมื้ออาหาร (นิตาและคณะ, 2544) โดยข้าวที่ใช้เป็นวัตถุดิบจะต้องมีสมบัติเฉพาะคือ เป็นข้าวเมล็ดยาว และมีปริมาณอะมิโลสในระดับปานกลางจนถึงสูง ซึ่งไม่น้อยกว่า 22% เพราะคุณภาพเนื้อสัมผัสของก๋วยเตี๋ยวขึ้นอยู่กับความแข็งแรงยืดหยุ่นของเจลสตาร์ช (gel starch) ของข้าวเป็นหลัก นอกจากนี้

นี้แป้งข้าวที่มีปริมาณอะมิโลสสูงมากกว่า 27% จะให้ก๋วยเตี๋ยวที่มีลักษณะความรู้สึกในการขบเคี้ยวเป็นที่ชอบของผู้บริโภค (น้ำฝน, 2547) แต่เนื่องจากกล้วยจัดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทย และเป็นผลไม้พื้นเมืองของไทยที่ปลูกง่ายให้ผลผลิตตลอดปี สามารถผลิตได้มากและมีคุณภาพดี โดยเฉพาะกล้วยน้ำว่ามีคุณค่าทางอาหารสูง อุดมด้วยสารอาหารหลายชนิด และเป็นอาหารที่ย่อยง่ายประกอบด้วย มีวิตามินเอ บี 6 และวิตามินซี ในขณะที่มีไขมันคอเลสเตอรอลและเกลือแร่ต่ำ แต่มีปริมาณคาร์โบไฮเดรตและโพแทสเซียมซึ่งเป็นแร่ธาตุที่จำเป็นต่อร่างกายในปริมาณที่สูง (ฐิติรัตน์, 2542) และกล้วยเป็นผลไม้ที่มีแป้งมาก ซึ่งแป้งกล้วยย่อยได้ยากในลำไส้ จึงมีผลป้องกันโรคมะเร็งในลำไส้ได้ โดยแป้งกล้วยที่จะสกัดต้องใช้วัตถุดิบที่เป็นกล้วยดิบ และไม่สุกเกินไป เนื่องจากเมื่อกล้วยสุก แป้งส่วนใหญ่จะถูกเปลี่ยนเป็นน้ำตาล และมีปริมาณความชื้นเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ส่วนปริมาณโปรตีน ไขมัน เส้นใย และเถ้าเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย (รุ่งนภาพร, 2542) ปัจจุบันมีการนำกล้วยมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อการถนอมอาหาร และเพิ่มมูลค่าของสินค้า เช่น กล้วยตาก กล้วยกวน กล้วยอบน้ำผึ้ง และแป้งกล้วย เป็นต้น แป้งกล้วยเป็นวัตถุดิบทางอุตสาหกรรมเกษตรที่มีคุณค่าควรส่งเสริมให้ผลิตและนำแป้งจากกล้วยไปใช้ประโยชน์ให้มากขึ้น เช่นงานวิจัยของนิตาและคณะ (2544) ได้ทดลองนำแป้งกล้วยทดแทนแป้งข้าวเจ้าในการผลิตอาหารเข้าพร้อมบริโภค เป็นต้น ซึ่งแป้งจากกล้วยน้ำว่า จัดว่าเป็นแป้งที่มีคาร์โบไฮเดรต วิตามินและเกลือแร่สูงกว่า

แป้งข้าวโพด และแป้งมันสำปะหลัง (นิตาและคณะ, 2544)

ดังนั้น การทดลองเอาแป้งกล้วยน้ำว้าไปทดแทนแป้งข้าวเจ้าในก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่น่าจะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างไป งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ ศึกษาปริมาณการใช้แป้งกล้วยน้ำว้าที่เหมาะสมเพื่อทดแทนแป้งข้าวเจ้าในผลิตภัณฑ์ก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่

อุปกรณ์และวิธีการ

การผลิตและวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของแป้งกล้วยน้ำว้า

นำกล้วยน้ำว้าดิบมาล้างทำความสะอาดนี้ โดยใช้ไฮโปคลอไรต์ 5 นาที และทำให้เย็นทันทีด้วยน้ำเย็น จากนั้นทำการปอกเปลือก และฟานเป็นแผ่น แช่ในสารละลายโซเดียมเมตาไบซัลไฟท์เข้มข้น 0.1% และปรับความเป็นกรด-ด่าง เท่ากับ 3.3 ด้วยกรดซิตริก แล้วนำไปอบแห้งที่อุณหภูมิ 50-55°C เป็นเวลา 4 ชม. บดแห้งด้วยเครื่องโม่หิน และร่อนผ่านตะแกรงขนาด 80 (Figure 1) นำแป้งที่ผลิตได้มาวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีตามวิธีของ Anon. (1990)

ศึกษาปริมาณที่ใช้ในการขึ้นรูปก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่สูตรมาตรฐาน

เตรียมสารละลายน้ำแป้งในการผลิตก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่สูตรมาตรฐาน โดยใช้อัตราส่วนน้ำต่อแป้งข้าวเจ้าสำเร็จรูปเป็น 700 ต่อ 300 และศึกษาปริมาณการขึ้นรูปเส้นก๋วยเตี๋ยวให้มีความหนาตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (นิตานาม, 2533) โดยแปรปริมาณที่ใช้ในการขึ้นรูปเป็น

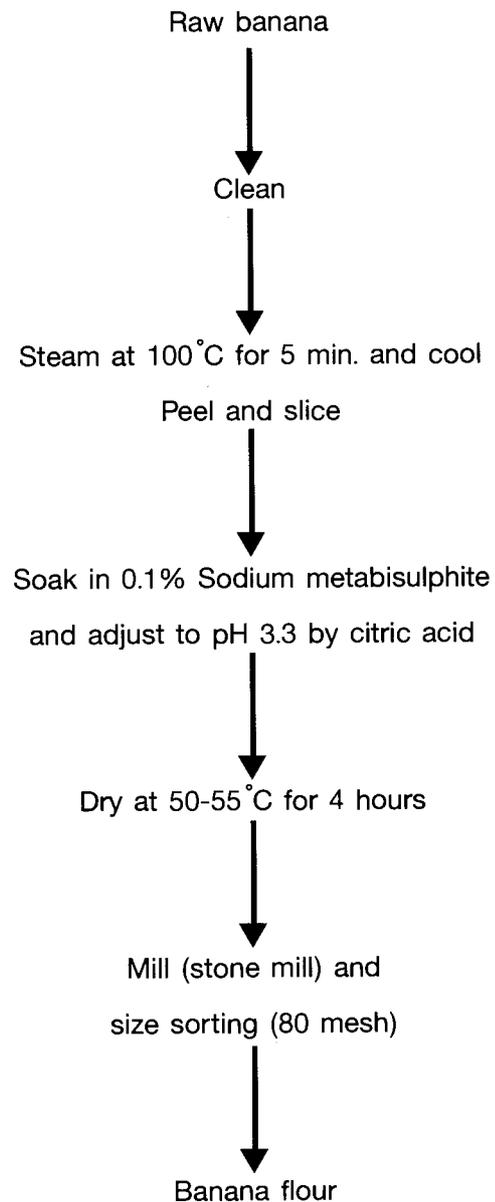
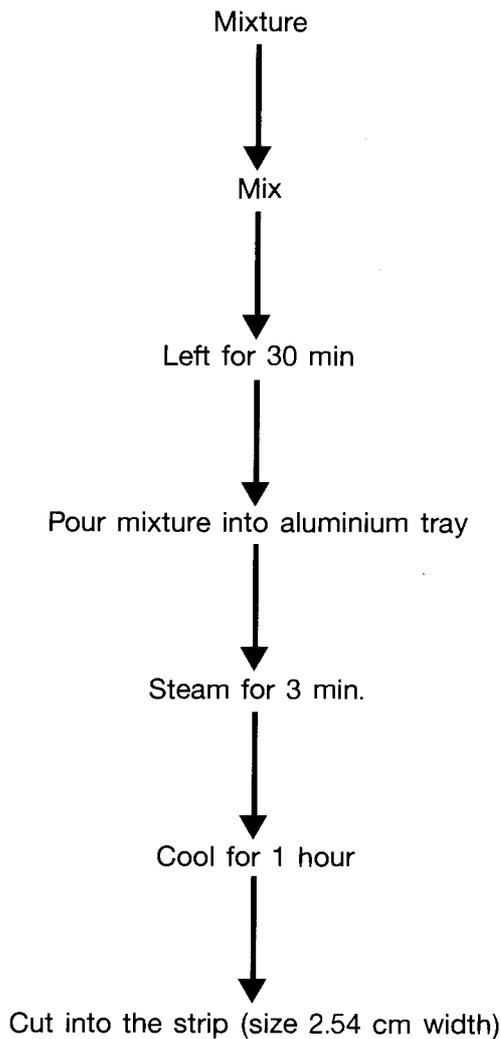

Figure 1. Flow process of banana flour

45 และ 50 มม. ทำการผลิตก๋วยเตี๋ยวตามวิธีของ สุกานดา (2537) (Figure 2) และนำมาประเมินคุณภาพเส้นก๋วยเตี๋ยวทางประสาทสัมผัสโดยใช้ผู้ทดสอบจำนวน 20 คน ความหนาของเส้นตามวิธีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และทดสอบลักษณะเนื้อสัมผัสเนื้อสัมผัสของก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ด้วยเครื่อง Texture Analyzer

Figure 2. Process of banana flour substituted rice noodle.

ศึกษาการใช้แป้งกล้วยน้ำว้าทดแทนแป้งข้าวเจ้าในการผลิตก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่

นำแป้งกล้วยน้ำว้าที่ผลิตได้มาทดแทนแป้งข้าวเจ้าในการผลิตก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ โดยตั้งระดับการทดแทนเป็น 10 15 20 25 และ 30% ของน้ำหนักแป้ง (Table 1) และทำการผลิตก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่(Figure 2) ซึ่งใช้ปริมาตรในการขึ้นรูป 50

มล. และประเมินคุณภาพก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ที่ผลิตได้ทางด้านความชอบโดยรวม โดยให้คะแนนตามวิธีของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของมอก. (นिरนาม, 2533) ความหนาของเส้นก๋วยเตี๋ยว และข้อบกพร่องที่ยอมรับให้มีได้ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของมอก. (นिरนาม, 2533) และวัดค่าแรงกดสูงสุดด้วยเครื่อง Texture Analyzer

Table 1. Mixture content of rice noodle substituted with different banana flour levels

Sample no.	Level of substitution (% wt. of flour)	Mixture		
		Water (mlX)	Rice flour (g)	Banana flour (g)
1	0	700	300	-
2	10	700	270	30
3	15	700	255	45
4	20	700	240	60
5	25	700	225	75
6	30	700	210	90

วิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติโดยวิธี One-way ANOVA และเปรียบเทียบความแตกต่างของ ทุกการทดลองโดยวิธี Least Significant Difference

ศึกษาองค์ประกอบทางเคมีของเส้นก๋วยเตี๋ยวที่มีการทดแทนแป้งข้าวเจ้าด้วยแป้งกล้วยในระดับที่เหมาะสม

นำเส้นก๋วยเตี๋ยวที่มีการทดแทนแป้งข้าวเจ้าในระดับที่เหมาะสมมาวิเคราะห์องค์ประกอบ

ทางเคมี

ผลการทดลองและวิจารณ์

องค์ประกอบทางเคมีของแป้งกล้วยที่ผลิตได้

ปริมาณผลผลิตของแป้งกล้วยน้ำว่าที่ผลิตได้ประมาณ 96.51% แป้งที่ได้มีขนาดเล็กกว่า 150 ไมโครเมตร ซึ่งมีความละเอียดใกล้เคียงกับแป้งข้าวเจ้าตามที่มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมอก. 638-2529 (นिरนาม, 2529) ระบุไว้ว่าต้องมีความละเอียดของแป้งไม่เกิน 180 ไมโครเมตร โดยแป้งกล้วยมีปริมาณความชื้น 4.36% โปรตีน 2.80% ไขมัน 1.06% แฉั 2.23% เส้นใย 1.65% และคาร์โบไฮเดรต 87.9% ตามลำดับพบว่าแป้งกล้วยที่ผลิตได้มีปริมาณคาร์โบไฮเดรตสูง จึงใช้ทดแทนแป้งข้าวเจ้าในการผลิตก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ได้

ปริมาตรที่ใช้ในการขึ้นรูปก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่สูตรมาตรฐาน

ปริมาตรการขึ้นรูปเส้นก๋วยเตี๋ยวให้มีความหนาตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก. 2533 (นिरนาม, 2533) โดยแปรปริมาตรที่ใช้ในการขึ้นรูปเป็น 45 และ 50 มล. พบว่า เส้นก๋วยเตี๋ยวที่ใช้ปริมาตรในการขึ้นรูป 50 มล. มีความหนาไม่แตกต่างจากเส้นก๋วยเตี๋ยวที่ขายตามท้องตลาด แต่มีความหนากว่าเส้นก๋วยเตี๋ยวที่ใช้ปริมาตรในการขึ้นรูป 45 มล. (Table 2) และเส้นก๋วยเตี๋ยวที่ใช้ปริมาตรในการขึ้นรูป 50 มล. มีความหนาสอดคล้องกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเส้นก๋วยเตี๋ยวของ มอก. คือ เส้นก๋วยเตี๋ยวต้องมีความหนาสม่ำเสมอ และหนาไม่เกิน 0.7 มล. (นिरนาม, 2533)

Table 2. Thickness of noodle samples from the local market and the experiment

Noodle samples	Thickness (mm)
Noodle sample from the local market	0.57±0.01a
Noodle sample formed with 45 ml flour solution	0.39±0.01b
Noodle sample formed with 50 ml flour solution	0.58±0.01a

Means in the same column followed by a common letter are not significantly different at the 5% level by LSD.

Means ± standard deviation (SD)

การใช้แป้งกล้วยน้ำว่าทดแทนแป้งข้าวเจ้าในการผลิตก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่

ผลการประเมินคุณภาพทางด้านความชอบโดยรวมความหนาค่าแรงกดสูงสุด และปริมาณเส้นหัก (ข้อบกพร่องที่ยอมให้มีได้) ของเส้นก๋วยเตี๋ยวที่ใช้แป้งกล้วยน้ำว่าทดแทนแป้งข้าวเจ้าในปริมาณ 10 15 20 25 และ 30% ของน้ำหนักแป้งได้ (Table 3 และ 4)

การประเมินคุณภาพทางด้านความชอบโดยรวม ซึ่งใช้ผู้ทดสอบชิมจำนวน 20 คน ตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก๋วยเตี๋ยว มอก. 2533 (นिरนาม, 2533) ของผลิตภัณฑ์ก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ที่มีการใช้แป้งกล้วยน้ำว่าทดแทนแป้งข้าวเจ้าในระดับต่างๆ พบว่าคะแนนด้านความชอบโดยรวมของก๋วยเตี๋ยวมี่แนวโน้มลดลงตามระดับการทดแทน ส่วนคะแนนด้านเนื้อสัมผัส ซึ่ง

Table 3. Mean score of different level of banana flour substituted rice flour noodle.

Substitute banana flour (% by wt of total)	Mean score overall acceptance
10	3.06 ± 0.59
15	2.53 ± 0.51
20	2.40 ± 0.73
25	2.80 ± 0.77
30	2.60 ± 0.82

Means in the same column followed with a common letter are not significantly different at the 5% level by LSD.

Mean ± standard deviation (SD)

1 = unsatisfactory

2 = little unsatisfactory

3 = little satisfactory

4 = very satisfactory

ประกอบด้วยความนิ่ม เหนียวและการเกาะติดกัน) ทุกระดับการทดแทนไม่มีความแตกต่างกัน (Tables 3, 4) โดยก๋วยเตี๋ยวที่มีการใช้แป้งกล้วยน้ำว่าทดแทนแป้งข้าวเจ้า 10% มีคะแนนความชอบโดยรวมสูง

กว่าระดับการทดแทน อื่นๆ และมีคะแนนดังกล่าว อยู่ในเกณฑ์ที่มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ก๋วยเตี๋ยว มอก. 2533 (นิรนาม, 2533) ระบุไว้คือ คะแนนเฉลี่ยต้องไม่น้อยกว่า 3

Table 4. Thickness, maximum press force and % breaking of banana flour substituted rice flour noodle levels.

Substitution content (% by wt of flour)	Thickness (mm)	Maximum press force (N)	% Breaking of noodle
10%	0.58 ± 0.01a	152.00 ± 1.01a	4.13
15%	0.57 ± 0.01a	132.13 ± 2.00b	7.40
20%	0.53 ± 0.01c	106.69 ± 1.00c	8.50
25%	0.55 ± 0.01b	82.37 ± 3.00d	9.00
30%	0.50 ± 0.01d	74.59 ± 0.07e	9.30

Means in the same column follow with a common letter are not significantly different at the 5% level by LSD.

Means ± standard deviation (SD)

เส้นก๋วยเตี๋ยวที่มีการใช้แป้งกล้วยน้ำว่าทดแทนแป้งข้าวเจ้าทุกระดับ มีความหนาเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ มอก. 2533 (นิรนาม, 2533) โดยการใช้แป้งกล้วยน้ำว่าทดแทนแป้งข้าวเจ้าในปริมาณที่มากขึ้นค่าแรงกดสูงสุดของผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มที่ลดลง (Table 4) เนื่องจากเส้นก๋วยเตี๋ยวทั่วไปผลิตจากแป้งข้าวเจ้า ซึ่งแป้งข้าวเจ้ามีส่วนของอะมิโลสค่อนข้างสูงประมาณร้อยละ 19 (Huang, 2001) ดังนั้น เมื่อให้ความร้อนแก่สารละลายน้ำแป้งข้าวเจ้าจนสุก เส้นก๋วยเตี๋ยวที่ได้จะมีลักษณะใสและเหนียว แต่เมื่อผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวที่ใช้แป้งกล้วยน้ำว่าทดแทนแป้งข้าวเจ้าจะทำให้เกี่ยวเตี๋ยวมี่ลักษณะขุ่น มีความเหนียวลดลง แข็งและขาดง่าย

องค์ประกอบทางเคมีของเส้นก๋วยเตี๋ยว

Table 5. Chemical composition of noodle products substituted with 10% banana flour

Chemical composition	Noodle substituted with 10%
Moisture	68.77 ± 4.24
Ash	2.28 ± 0.04
Protein	2.58 ± 0.11
Fat	1.68 ± 0.02
Fiber	0.41 ± 0.01
Carbohydrate	24.28 ± 0.14

Means ± standard deviation (SD)

องค์ประกอบพวกโปรตีน ไขมัน เส้นใย และคาร์โบไฮเดรตของก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ที่ใช้แป้งกล้วยน้ำว่าทดแทนแป้งข้าวเจ้า โดยก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ที่ใช้แป้งกล้วยน้ำว่าทดแทนแป้งข้าวเจ้ามีปริมาณความชื้นสูงและปริมาณไขมันต่ำ (Table 5)

เนื่องจากปริมาณอะมิโลสน้อยลง จึงทำให้แรงที่ใช้ในการกด ลดลงด้วย ส่วนเปอร์เซ็นต์เส้นหักซึ่งถือเป็นข้อบกพร่องที่ยอมให้มีได้ของก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ที่มีการทดแทนแป้งข้าวเจ้า มีแนวโน้มมากขึ้นตามระดับการทดแทน ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองด้านค่าแรงกดของเส้นก๋วยเตี๋ยวที่ศึกษา

ก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ที่ใช้แป้งกล้วยทดแทนแป้งข้าวเจ้าปริมาณ 10% ของน้ำหนักแป้ง มีเปอร์เซ็นต์เส้นหัก 4.13% ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมอก. 2533 (นิรนาม, 2533) คือ มีเส้นหักได้ไม่เกิน 5% ของน้ำหนักสุทธิดังนั้นระดับการใช้แป้งกล้วยที่เหมาะสมเพื่อทดแทน แป้งข้าวเจ้าในผลิตภัณฑ์เกี่ยวเตี๋ยวนั้นคือ 10%

อาจเป็นผลมาจากกรรมวิธีการผลิตก๋วยเตี๋ยวโดยทั่วไปมีการใส่น้ำมันพืชลงไปในส่วนผสมที่ใช้ผลิตก๋วยเตี๋ยวด้วย (งามชื่น, 2536) แต่ในงานวิจัยนี้ไม่ได้ใส่น้ำมันพืชลงไปในส่วนผสมจึงทำให้ปริมาณไขมันในเส้นก๋วยเตี๋ยวมี่ปริมาณไขมันค่อนข้างต่ำ

สรุปผลการทดลอง

การใช้แป้งกล้วยน้ำว่าทดแทนแป้งข้าวเจ้า ในผลิตภัณฑ์ก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ปริมาณร้อยละ 10 จะทำให้ก๋วยเตี๋ยวมีคุณภาพด้านความหนา แร่กวด ชาติ เเปอร์เซ็นการหักของเส้น และการยอมรับจากผู้ ทดสอบได้ผลดี ส่วนองค์ประกอบทางเคมีของ ก๋วยเตี๋ยวที่มีการใช้แป้งกล้วยทดแทนแป้งข้าวเจ้า 10% จะมีความชื้นสูง และมีปริมาณไขมัน โปรตีน โยอาหารและคาร์โบไฮเดรตน้อยกว่า 50% ขององค์ ประกอบทั้งหมด

เอกสารอ้างอิง

- งามชื่นคงเสรี. 2536. การผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยว. *กสิกร*. 66(2):188-190.
- จิตร์รัตน์ ฤทธิ์สมบูรณ์. 2542. *การศึกษาแป้งกล้วย น้ำว่าที่เหมาะสมในการผลิตแผ่นกล้วย อบกรอบ*. ภาคนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร บัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีการอาหาร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม. 50 หน้า.
- นิดา พรประเสริฐสุด ปวีตรา แสงวัชรกุล และ วันเพ็ญ ชัยเวชวิศิษฐ์. 2544. *การใช้แป้ง กล้วยทดแทนแป้งข้าวเจ้าในการผลิต อาหารเข้าพร้อมบริโภค*. ภาคนิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ภาควิชา เทคโนโลยีทางอาหารคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 46 หน้า.
- น้ำฝน ลำดับวงศ์. 2547. ผลของกระบวนการใช้ ความร้อนฆ่าเชื้อในภาชนะปิดสนิทชนิด อ่อนตัวที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพ

ก๋วยเตี๋ยวเส้นเล็ก หน้า 22-31. ใน : *การใช้ประโยชน์จากข้าวในการสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อการส่งออก*. สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร.

- นรินาม 2533. *มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ก๋วยเตี๋ยว*. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สำนักงาน. มอก. 2533. กรุงเทพมหานคร. 6 หน้า.
- นรินาม 2529. *มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแป้ง ข้าวเจ้า*. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, สำนักงาน มอก. กรุงเทพฯ. 12 หน้า.
- รุ่งนภาพร สืบสุข. 2542. *การศึกษาผลของระยะเวลา การเก็บเกี่ยว และชนิดของกล้วยที่มีผลต่อ การผลิตแป้งกล้วย*. ภาคนิพนธ์ปริญญา วิทยาศาสตรบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยี การอาหารคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สยาม. 49 หน้า.
- สุกานดา อายุระไชย. 2537. *การพัฒนาคุณภาพเส้น ก๋วยเตี๋ยวโดยใช้แป้งสองชนิดทดแทนแป้ง ข้าวเจ้าบางส่วน*. ภาคนิพนธ์ปริญญา วิทยาศาสตรบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยี การอาหารคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สยาม. 62 หน้า.
- Anon. 1990. *Official Methods of Analyst*. 15th ed. The Association of Official Analytical Chemists. AOAC. Washington, DC. 1074 p.
- Huang, D. 2001. Selecting an optimum starch for snack development. *Cereal Foods World* 46(6): 283.